

Pogodba o zavarovanju odgovornosti

Jernej Veberič¹

1. Splošno

Pri zavarovanju odgovornosti ima oškodovanec na voljo direktni zahtevek proti zavarovalnici.² Oškodovancu torej teoretično ni treba z zahtevkom seznanjati odgovorne osebe, temveč se lahko obrne neposredno na zavarovalnico. Vendar zavarovalnica jamči za škodo pod drugačnimi pogoji kot odgovorna oseba (zavarovanec): obseg odškodninske odgovornosti odgovorne osebe je opredeljen z zakonom (in pogodbo, če gre za pogodbeno odgovornost), zavarovalnica pa jamči le v okviru zavarovalne pogodbe - tako vsebinsko (možne so razne omejitve ali izključitve jamstva) kot zneskovno (v okviru zavarovalne vsote, ki pomeni največjo možno obveznost zavarovalnice).

169

Odškodninska odgovornost vsakega subjekta je raznovrstna in večplastna. Tako je tudi vloga zavarovalnice pri zaščiti zavarovanca bistveno drugačna v primeru, če se zavarovanje npr. nanaša na splošno nepogodbeno odgovornost zavarovanca, če se nanaša na odgovornost zavarovanca kot delodajalca, ali v primeru, če zavarovalnica ščiti poslovno (poklicno) sfero zavarovanca. V prvem primeru zavarovalnica povrne nepogodbeno škodo, ki jo zavarovanec povzroči *tretjim osebam*, to je tistim, ki z zavarovancem glede nastale škode niso v vnaprejšnjem poslovnem odnosu. V drugem primeru zavarovalnica ščiti zavarovanca pred odškodninskimi zahtevki delavcev (npr. v zvezi z delovnimi nesrečami). V tretjem primeru pa je predmet zavarovanja škoda zaradi t.i. poklicne odgovornosti zavarovanca

---

¹ Zavarovalnica Triglav, d.d.

² 2. odstavek 965. člena Obligacijskega zakonika (uradno prečiščeno besedilo - OZ-UPB1), Uradni list RS, št. 97-4826/2007.

- to je škoda, ki jo zavarovanec zaradi strokovne napake povzroči svoji pogodbeni stranki pri opravljanju poklicne dejavnosti.

Glede obsega zavarovalnega kritja se lahko zavarovalnica in zavarovalec dogovorita v okviru njune pogodbene svobode. Če pa je zavarovanje obvezno po zakonu,³ to zmanjšuje manevrski prostor pogodbenih strank glede določanja vsebine zavarovalne pogodbe, saj morata upoštevati zakonske zahteve.

Najbolj natančno je vsebina odgovornostnega zavarovanja predpisana na področju cestnega, vodnega in zračnega prometa.⁴ Glede na to, da je promet izredno množična in nevarna dejavnost, je razumljivo, da je pozornost zakonodajalca na tem področju tradicionalno zelo velika. Potencialnemu oškodovancu mora nuditi ustrezno zavarovalno zaščito, saj si ni mogoče predstavljati, da bi oškodovanec uveljavljal zahtevek (in ga zlahka uveljavil) neposredno proti povzročitelju prometne nesreče. Prav tako pa je zaradi gospodarske pomembnosti prometa treba zaščititi tudi vse potencialne povzročitelje (zavarovance) ter jih siliti, da sklenejo zavarovanje za primer svoje odškodninske odgovornosti, sicer bi se jim lahko zgodilo, da bi zaradi lahkomišelnosti in podcenjevanja pomena zavarovanja bili v trenutku sami (samostojno) izpostavljeni odškodninskemu zahtevku, ki bi presegel vrednost njihovega premoženja, s tem pa bi bil ogroženo njihovo normalno življenje oziroma nadaljnje poslovanje.

Manjšo pozornost zavarovanju pred odgovornostjo slovenska zakonodaja posveča na področju opravljanja raznih poklicev, pa čeprav so lahko posledice nastanka škode v gospodarskem smislu ravno tako dramatične kot v opisanem primeru iz prometa. Ponavadi se posamezni področni zakon, ki ureja določeno poklicno dejavnost, le mimogrede dotakne vprašanja obveznosti zavarovanja. Zakon ponavadi predpisuje golo obveznost sklenitve zavarovanja (npr. kot pogoj za registracijo dejavnosti) ter kvečjemu še najnižjo zavarovalno vsoto. Tako npr. Zakon o graditvi objektov določa obveznost zavarovanja *projektanta, izvajalca, nadzornika in revidenta gradbenih del* - letno vsaj do vsote 41.729 EUR. Zakon o zavarovalništvu določa obveznost zavarovanja *zavarovalnega posrednika*

³ Obvezna (individualna) zavarovanja je mogoče razdeliti v več skupin: zavarovanja v prometu, zavarovanja poklicne odgovornosti, kreditno zavarovanje organizatorjev potovanj, ekološka zavarovanja, nezgodna in življenjska zavarovanja; več o tem Pavliha, stran 20 in nasl.

⁴ Glej Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (uradno prečiščeno besedilo - ZOZP-UPB3), Uradni list RS, št. 93-4604/2007.

vsaj do vsote 1.000.000 EUR na zahtevek oziroma 1.500.000 EUR letno. Zakon o zdravniški službi predpisuje obvezno zavarovanje za *zdravnika*, ki dela neposredno z bolniki, določitev najnižje zavarovalne vsote pa prepušča Zdravniški zbornici Slovenije (podobno ureditev pozna tudi Zakon o zdravilstvu). Zakon o notariatu določa, da mora *notar* skleniti zavarovanje, najnižjo zavarovalno vsoto pa predpiše minister za pravosodje.⁵ Zakon o zasebnem varovanju predpisuje zavarovanje odgovornosti *imetnika licence za zasebno varovanje* (proti naročniku in proti tretjim osebam) najmanj za 41.729 EUR na zavarovalni primer in 83.459 EUR letno.

Kot rečeno morata pogodbeni stranki pri sklepanju zavarovalne pogodbe upoštevati zakonske pogoje področnih zakonov glede vsebine zavarovanja. Ostale sestavine zavarovalne pogodbe pa lahko uredita po svoji volji v okviru dispozitivnosti, ki jo za sklepanje (zavarovalnih) pogodb dopušča zakon.⁶

Pri odgovornostnih zavarovanjih so zanimiva zlasti naslednja vprašanja v zvezi z vsebino zavarovalne pogodbe, ki jih bom podrobneje predstavil v nadaljevanju:

- stopnja odgovornosti zavarovanca, ki je krita z zavarovanjem (lahka malomarnost, huda malomarnost);
- časovna opredelitev zavarovalnega jamstva (kdaj se šteje, da je nastopil zavarovalni primer, ki je krit z zavarovanjem);
- zneskovna omejitev jamstva: zavarovalna vsota (po dogodku, po zahtevku, letni agregat) in soudeležba zavarovanca – franšiza (integralna, odbitna)

2. Stopnja odškodninske odgovornosti zavarovanca

Pri reševanju konkretnih odškodninskih primerov iz zavarovanj odgovornosti mora zavarovalnica hkrati upoštevati dve ravni normativne ureditve – zakonsko in pogodbeno. Odgovoriti mora na vprašanja:

- ali je zavarovanec za škodo odškodninsko odgovoren po zakonu,
- (če je predhodni odgovor pritrdilen) ali obstaja zavarovalno kritje po zavarovalni pogodbi;

⁵ Odredba ministra iz leta 1994, Uradni list RS, št. 80-2903/1994, določa najnižjo zavarovalno vsoto 33.383 EUR.

⁶ Pri določanju vsebine zavarovalne pogodbe je dispozitivnost strank omejena zlasti zaradi varovanja interesov zavarovanca; glej 924. člen Obligacijskega zakonika.

Odškodninska odgovornost odgovorne osebe je lahko različna, če se škodni dogodek nanaša na pogodbeno razmerje ali na nepogodbeno razmerje z oškodovancem. V prvem primeru je lahko njegova odgovornost omejena zlasti po višini, glede na predvidljivost nastale škode ali glede na stopnjo njegove krivde.⁷

Glede na namen pričujočega prispevka se osredotočam predvsem na drugo vprašanje – to je vprašanje zavarovalnega kritja po zavarovalni pogodbi v okviru (zakonsko opredeljene) odškodninske odgovornosti. Jamstvo zavarovalnice za škode, ki jih zavarovanec povzroči naklepno, izključuje že zakon.⁸ Ne glede na to zavarovalnice v pogodbi ponavadi še izrecno naštevajo nekatera najbolj tipična naklepna ravnanja (npr. nekatera kazniva dejanja), ki izključujejo zavarovalno kritje. Zavarovalnice lahko v splošnih pogojih zavarovanja iz kritja na splošno izključijo škode, povzročene z veliko malomarnostjo, poleg tega izrecno izključijo določena kritična (nepravilna) ravnanja zavarovanca, ki lahko z veliko verjetnostjo privedejo do nastanka škode⁹, ne da bi v teh primerih posebej presojali stopnjo odgovornosti za povzročeno škodo. Večja kot je stopnja malomarnosti za povzročeno škodo oziroma bolj kot se stopnja krivde približuje naklepu, težje zavarovalni primer ustreza svoji temeljni zakonski definiciji, da gre za dogodek, ki je negotov in neodvisen od izključne volje pogodbenih strank.¹⁰

Obraten pa je položaj pri nekaterih zavarovanjih poklicnih odgovornosti, kjer obstaja posebni pogodbeni interes kritja zlasti za škode, ki so posledica velike malomarnosti – nestrokovnega ravnanja zavarovanca, ki je slabše od ravnanja slehernega strokovnjaka iste vrste.

Ali je bila škoda povzročena z veliko malomarnostjo in ali je v zvezi s tem podano zavarovalno jamstvo, je treba presojati z vidika dolžne skrbnosti, ki se zahteva od zavarovanca pri opravljanju določene dejavnosti. Ti primeri so v praksi lahko zelo raznovrstni, kot je raznovrstno področje človeškega udejstvovanja. Npr. odvetnik je v odnosu do svoje stranke zagotovo ravnal z veliko malomarnostjo, če ni uporabil vseh pravnih sredstev, ki jih pravni red nudi v konkretnem primeru za uveljavitev strankinega interesa, pod pogojem da bi s temi pravnimi sredstvi lahko dosegel za stranko ugodno (ugodnejšo) rešitev. Gre za primere, ko odvetnik npr. ni vložil tožbe ali je zamudil z vložitvijo tožbe, ni vložil odgovora na tožbo, ni pristopil na narok (če je to imelo negativne procesne posledice), ni vložil pritožbe. Predpogoj za odvetnikovo odškodninsko odgovornost v takšnem primeru je, da je stranki zaradi takšnega ravnanja

⁷ Primerjaj npr. 242. in 243. člen Obligacijskega zakonika.

⁸ 944. člen Obligacijskega zakonika določa, da zavarovalnica ni zavezana za nikakršne dajatve, če je zavarovalec, zavarovanec ali upravičenec povzročil zavarovalni primer namenoma ali s prevaro, nasprotno pogodbeno določilo pa je nično.

⁹ Npr. zavestno ravnanje proti veljavnim predpisom; ravnanje, ki ga zavarovanec ne opusti, čeprav bi moral pričakovati škodljivo posledico.

¹⁰ Glej 922. člen Obligacijskega zakonika; o relativnosti definicije zavarovalnega primera tudi Polajnar Pavčnik, stran 805.

nastala škoda – torej da bi odvetnik, če bi opravil navedena pravna opravila, dosegel za stranko ugodnejši pravni položaj. Če pa je odvetnik sicer korektno opravil vsa razumna dejanja, ni pa se izkazal z izjemno spretnostjo ali pravnim znanjem, mu ni mogoče očitati velike malomarnosti oziroma krivde nasploh. Podobno velja, če odvetnik utemeljuje pravno stališče, ki sicer po prepričanju sodišča ni pravilno, je pa teoretično sprejemljivo. Pri tem je treba upoštevati, da se sodna praksa skozi čas spreminja ter je v določenem trenutku lahko neenotna. Seveda se od odvetnika pričakuje, da obvladuje pravno področje, na katero se nanaša njegovo zastopanje stranke, torej da pozna zakonodajo in aktualno sodno prakso, vendar vsi odvetniki (podobno kot predstavniki kateregakoli poklica) niso enako dobro strokovno podkovani, pa zaradi tega še ni mogoče govoriti njihovi o odškodninski odgovornosti, kaj šele o njihovi veliki malomarnosti.

3. Časovna opredelitev zavarovalnega kritja - nastanek zavarovalnega primera

Časovna opredelitev zavarovalnega kritja je neločljivo povezana z vprašanjem, kdaj je nastal škodni dogodek in posledično zavarovalni primer.¹¹ V nekaterih primerih, ko vzrok za škodo in škodna posledica nastaneta zaporedoma in hipoma, odgovor ni težaven: npr. pri prometni nesreči škoda na vozilih praviloma nastane takoj; v nekaj trenutkih se izpolni škodni proces od vzroka škode (kršitve prometnih predpisov), ki privede do trčenja in poškodbe vozila. Škoda je že v tem trenutku določljiva. Nekoliko bolj zapleten je primer poškodovanja osebe v isti prometni nesreči. Telesna poškodba potrebuje določen čas, da se v celoti izrazi in lahko zdravnik postavi pravilno in dokončno diagnozo, šele po zaključeni terapiji pa je mogoče govoriti o dokončnem obsegu osebne škode. Še bolj težavno pa je določanje nastanka škode v primerih, ko je vzrokov škoda več in so se zgodili (ali dogajali) v različnih časovnih obdobjih, zaradi teh vzrokov škoda nastaja v nadaljnjem obdobju, navzven pa se izrazi še kasneje in šele takrat oškodovanec pridobi pravico uveljavljati odškodninski zahtevek proti odgovornemu. Tipičen primer postopnega nastajanja škode so razne vrste okoljskih škod, na področju poklicne odgovornosti pa lahko za primer spet uporabimo odvetniški poklic: če je odvetnik “izgubil pravdo”, je včasih težko oceniti, kdaj je bil prelomni trenutek, ki je zapečatil usodo njegove stranke, kdaj je torej nastala škoda. Če je npr. prepozno vložil odgovor na tožbo, kritični trenutek nastopi z iztekom 30-dnevnega roka (1a), ki ga Zakon o pravnem postopku predvideva za vložitev odgovora na tožbo.¹² Če

¹¹ Več o tem: Viršek, strani 450 - 461.

¹² 277. člen Zakona o pravnem postopku (ZPP), Uradni list RS, št. 26-1210/1999 in nasl.

je vzrok odvetnikovega neuspeha v tem, da se ni skliceval na določeno dejstvo ali predlagal določenega dokaza, kritični trenutek nastopi po izteku prvega naroka za glavno obravnavo (1b),¹³ ko bi odvetnik še lahko opravil procesno dejanje. Odvetnikovo nestrokovno ravnanje, čeprav je za pozornega pravnega strokovnjaka opazno takoj, dobi formalne pravne posledice šele z izdajo sodne odločbe (2). Sodno odločbo je mogoče še izpodbijati s pritožbo in šele ko je pritožba zavrnjena (3), odločba postane pravnomočna. Odvetnikova stranka pa negativne posledice dejansko občuti šele, ko je odločba izvršena (4) - bodisi prostovoljno ali prisilno s sodno izvršbo. Prizadeta stranka zoper odvetnika nato vloži izvensodni odškodninski zahtevek(5) in tožbo (6). Čeprav škodni proces poteka v več fazah (od 1 do 6), ki si lahko sledijo v daljšem časovnem obdobju, ni mogoče spregledati, da je za nastanek škode odločilen dogodek 1a oziroma 1b (strokovna napaka), vsi nadaljnji dogodki pa predstavljajo nujne ali vsaj logične posledice. Z vidika zavarovalne pogodbe pa je pomembno vprašanje, kateri od navedenih časovnih mejnikov je bistven za nastanek zavarovalnega primera, ki je predpogoj za izpolnitev obveznosti zavarovalnice.

V zavarovalniški teoriji in praksi obstaja več koncepcij, ki opredeljujejo odločilni trenutek, ko nastopi zavarovalni primer in z njim povezana obveznost zavarovalnice, da izplača zavarovalnino oziroma odškodnino (t.i. sprožilec zavarovalne police)¹⁴. Na tem mestu se osredotočam na teorijo, ki v Sloveniji v zadnjih letih pridobiva na veljavi na področju odgovornostnih zavarovanj. To je t.i. teorija uveljavljanja zahtevkov (*Claims Made Theory*), po kateri je zavarovalnica v zavezi, če je zahtevek postavljen v času trajanja zavarovanja in (kumulativno) če je vzrok škode nastal v času zavarovanja. Zavarovancu pa je treba omogočiti dodatno zavarovalno zaščito, če je imel v preteklosti ali bo imel v prihodnosti sklenjeno zavarovalno pogodbo z drugačnim principom časovne veljavnosti, sicer bi lahko bil izpostavljen vrzeli - vmesnemu obdobju brez zavarovalne zaščite. Prednost takšne opredelitve zavarovalnega primera za zavarovalnico je zlasti v tem, da omogoča pregledno poslovanje ter ne dopušča uveljavljanja zahtevkov za dogodke, ki so se pripetili ali katerih vzrok je nastal, še preden je bila sklenjena zavarovalna pogodba. Po preteku zavarovalne pogodbe pa jamstvo takoj preneha in zavarovalnica ni izpostavljena nevarnosti, da bo še dalj časa jamčila po pogodbi, ki ni več v veljavi. Za zavarovanca je takšno jamstvo sprejemljivo pod pogojem, da so mu kriteriji jamčenja pravilno predstavljeni ter da mu je zavarovalnica (proti doplačilu) pripravljena ponuditi tudi jamstvo za morebitne časovne vrzeli, zlasti po prenehanju zavarovalne pogodbe. Če npr. odvetnik preneha opravljati odvetniško dejavnost (npr. se upokoji), potem zavarovalne pogodbe res ne potrebuje več, še vedno pa je se lahko pojavijo odškodninski zahtevki na račun njegovega preteklega poslovanja.

¹³ 286. člen Zakona o pravdnem postopku.

¹⁴ Npr. teorija vzroka, teorija izpostavljenosti, teorija manifestacije, teorija dokaza, teorija kontinuitete, teorija uveljavljanja zahtevkov; Viršek, strani 450 - 461.

4. Zneskovna omejitev zavarovalnega jamstva

Jamstvo zavarovalnice po zavarovalni pogodbi je praviloma omejeno z zavarovalno vsoto. Ne glede na obseg odškodninske odgovornosti odgovorne osebe, ki je načeloma neomejena, in ne glede na dejansko višino škode, zavarovalnica krije le vnaprej določeni (dogovorjeni) znesek. Zavarovalna vsota predstavlja največje možno izplačilo zavarovalnice. Manjšo škodo od zavarovalne vsote izplača zavarovalnica v celoti, pri večji škodi od zavarovalne vsote pa ostane presežek nepokrit z zavarovanjem. Pri odgovornostnem zavarovanju to pomeni, da bo moral zavarovanec v primeru odškodninskega zahtevka sam poravnati del škode oškodovancu. Kot že rečeno zakonodajalec na različne načine predpisuje vsebino obveznega zavarovanja - v nekaterih primerih je najnižja zavarovalna vsota predpisana, v drugih pa ne in takrat jo lahko pogodbenika določita sama. Zakonodajalec lahko predpiše najnižjo zavarovalno vsoto za posamični škodni dogodek (zavarovalni primer)¹⁵ ali najnižjo letno zavarovalno vsoto¹⁶, lahko pa tudi kombinacijo obeh¹⁷. Z zavarovalno pogodbo so urejena naslednja vprašanja: kolikšna je zavarovalna vsota za posamični dogodek, kolikšna je vsota za posamični zahtevek, kolikšna je vsota za posamičnega zavarovanca (če jih je več) in ali obstaja posebna omejitev glede skupne zavarovalne vsote v določenem obdobju (t.i. letni agregat).

Pri zavarovanjih odgovornosti je običajno, da je z zavarovalno pogodbo določena soudeležba zavarovanca na škodi - franšiza. Zavarovalnica v tem primeru (ne glede na zavarovalno vsoto) ne povrne škode v celoti, temveč samo njen del. Preostanek škode, ki določen v znesku ali v odstotku, pa mora poravnati zavarovanec sam - odbitna franšiza. Pri integralni franšizi pa za škode, ki ne presegajo določenega zneska, zavarovalnega kritja sploh ni, za večje škode pa zavarovalnica jamči v celoti.

5. Postopek uveljavljanja odškodninskih zahtevkov

V skladu z zavarovalno pogodbo je zavarovalnica dolžna preučiti odškodninske zahtevke tako po temelju kot po višini in ugoditi upravičenim zahtevkom ter poskrbeti za obrambo zavarovanca pred neutemeljenimi ali pretiranimi odškodninskimi zahtevki.

¹⁵ Npr. Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu, Zakon o notariatu (ZN), Uradni list RS, št. 13-512/1994 in nasl. (oz. na njegovi podlagi sprejeta odredba ministra), Zakon o zdravniški službi (ZZdrS), Uradni list RS, št. 98-4618/1999 in nasl. (oziroma na njegovi podlagi sprejet sklep zdravniške zbornice).

¹⁶ Npr. Zakon o graditvi objektov (ZGO-1), Uradni list RS, št. 120-5106/2006.

¹⁷ Npr. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar), Uradni list RS, št. 13-595/2000 in nasl., Zakon o zasebnem varovanju (ZZasV), Uradni list RS, št. 126-5385/2003.

Zavarovanec mora brez odlašanja¹⁸ obvestiti zavarovalnico o nastanku zavarovalnega primera in zavarovalnici posredovati vso potrebno dokumentacijo. Dodatna pojasnila, mnenja in stališča lahko zavarovalnica pridobi od oškodovanca, zavarovanca ali druge osebe (npr. Odvetniške zbornice Slovenije v primeru odgovornosti odvetnikov). Za razjasnitev spornih dejstev se lahko na pobudo oškodovanca ali zavarovalnice izvede postopek z angažiranjem izvedencev ustrezne stroke. Morebitne pritožbe zoper poravnalno ponudbo odškodnine ali odklonitev zahtevka obravnava pritožbena komisija zavarovalnice, kot veleva Zakon o zavarovalništvu.¹⁹ Z odločitvijo pritožbene komisije pa je redni postopek izčrpan. Če je oškodovanec nezadovoljen z odločitvijo zavarovalnice o njegovem zahtevku, lahko sproži odškodninski spor pred sodiščem ali pa se posluži kakega izmed postopkov v shemi izvensodnega reševanja sporov: Arbitraža pri Zavarovalnici Triglav, d.d., (za spore, ki se nanašajo na to zavarovalnico)²⁰ ali Mediacijski center pri Slovenskem zavarovalnem združenju. V pravdne postopke, ki jih sproži oškodovanec zoper odgovorno osebo (zavarovanca), zavarovalnica praviloma vstopi kot stranski intervenient. Kadar je tožena sama zavarovalnica, pa pozove v intervencijo zavarovanca.

6. Zavarovanje odvetniške odgovornosti v Sloveniji

Izmed zavarovanj poklicnih odgovornosti ima v Sloveniji najmočnejšo tradicijo zavarovanje odvetniške odgovornosti. K njegovemu razvoju je pomembno prispeval Zakon o odvetništvu iz leta 1993, ki je zavezal Odvetniško zbornico Slovenije, da zavaruje odvetnika pred odgovornostjo za škodo, ki bi utegnila nastati stranki v zvezi z opravljanjem njegovega poklica.²¹ Takrat se je počasi pričela oblikovati slovenska zavarovalna praksa na tem področju. Bistvo tega zavarovalnega produkta je v tem, da zavarovalnica krije odgovornost odvetnika za t.i. čisto premoženjsko škodo (to je škodo, ki nima za posledico poškodovanja oseb ali stvari), ki je nastala zaradi grobih napak odvetnika pri opravljanju registrirane dejavnosti.²² Poleg odvetnika kot nosilca dejavnosti so lahko krite tudi napake pri njem zaposlenega osebja. Nekatera izrecno naštetá ravnanja ali vzroki škode pa so iz jamstva izključeni. Zavarovalnica jamči za škodo do višine dogovorjene zavarovalne vsote z odbitkom franšize. V vsakem zavarovalnem

¹⁸ 941. člen Obligacijskega zakonika določa, da mora zavarovalec obvestiti zavarovalnico o zavarovalnem primeru v treh dneh, odkar zanj izve. Kršitev obvestilne dolžnosti ima za posledico odškodninsko odgovornost zavarovalca.

¹⁹ Glej 333a. člen Zakona o zavarovalništvu.

²⁰ Arbitraža pri Zavarovalnici Triglav, d.d., je bila ustanovljena leta 1982 in je edino tovrstno razsodišče v Sloveniji.

²¹ Glej 9. člen Zakona o odvetništvu (ZOdv), Uradni list RS, št. 18-817/1993; zakon je bil pomembneje spremenjen v letu 2008 - več o tem v nadaljevanju prispevka.

²² Tako določajo npr. Splošni pogoji za zavarovanje poklicne odgovornosti odvetnikov OA-94 Zavarovalnice Triglav, d.d.

letu so izplačila zavarovalnice za posameznega odvetnika iz vseh škodnih dogodkov lahko omejena z letnim agregatom – npr. dvakratno dogovorjeno zavarovalno vsoto.

V juniju 2008 je bila uveljavljena novela Zakona o odvetništvu (ZOdv-B)²³, ki drugače kot dosedanji zakon ureja vprašanje zavarovanja odgovornosti. Zakon sedaj določa minimalne zavarovalne vsote za posamični zavarovalni primer – 250.000 EUR za odvetnika in 1.000.000 EUR za odvetniško družbo. Z zavarovanjem mora biti krita škoda, ki lahko nastane pri opravljanju dejavnosti zaradi hude malomarnosti, napake ali opustitve poklicne dolžnosti vseh zaposlenih pri odvetniku. Obveznost sklenitve zavarovanja je prenesena z Odvetniške zbornice Slovenije na posamičnega odvetnika; sklenitev zavarovanja je pogoj za vpis v imenik odvetnikov ter pri odvetniških družbah tudi pogoj za vpis v sodni register. Družbenikom v odvetniških družbah z omejeno odgovornostjo (ki je nova pravnoorganizacijska oblika odvetniške pisarne) grozi spregled pravne osebnosti, če zavarovanje odgovornosti ni sklenjeno v zakonskih okvirih. S takšno novo ureditvijo obveznega zavarovanja poklicne odgovornosti se Zakon o odvetništvu na tem področju uvršča med sodobnejše zakone v slovenskem pravnem redu.

Med pomembnejše spremembe na področju zavarovanja poklicne (tudi odvetniške) odgovornosti v zadnjih letih štejem spremembo časovne opredelitve jamstva – določitev trenutka nastanka zavarovalnega primera. Spočetka se je jamstvo zavarovalnice raztezalo na škode, ki so nastale po začetku in pred koncem zavarovanja, lahko pa tudi na škode, ki so izvirale iz strokovne napake storjene v tem obdobju. Če pa je bila napaka storjena pred sklenitvijo zavarovanja, je zavarovalnica jamčila za škodo le, če zavarovancu do sklenitve zavarovanja ta napaka ni bila znana. Kasneje so se splošni pogodbeni pogoji spreminjali tako, da je za jamstvo zavarovalnice postal odločilen čas vložitve odškodninskega zahtevka. Ta mora biti proti odvetniku vložen v času trajanja zavarovanja, pod pogojem, da se nanaša na strokovno napako, ki je prav tako nastala v času zavarovanja.

V praksi naletimo na primere, ko je isti odvetnik zavarovan po različnih zavarovalnih podlagah, bodisi da gre za kombinacijo kolektivnega (prek zbornice) in individualnega zavarovanja, bodisi da je v času poslovanja zapored zavarovan pri različnih zavarovalnicah z različno časovno opredelitvijo jamstva. Koristno je, da splošni zavarovalni pogoji rešujejo tovrstne kolizije, npr. da določajo prednost kolektivnega pred individualnim zavarovanjem ali da določajo primarno / subsidiarno uporabo dotičnega zavarovanja (če je hkrati podano zavarovalno kritje iz drugega vira). Če to vprašanje v zavarovalni pogodbi ni urejeno oziroma je urejeno tako, da pride do “zavračanja” med različnimi zavarovalnimi pogodbami, lahko oškodovanec zahteva popolno odškodnino po kateri-

²³ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu (ZOdv-B), Uradni list RS, št. 54-2265/2008

koli polici, zavarovalnice pa v naknadnem regresnem postopku določijo medsebojne deleže v sorazmerju z višinami zavarovalne vsote.²⁴

Oškodovanci (stranke odvetnikov) v postopku pri zavarovalnici najpogosteje uveljavljajo odškodnino iz naslednjih vzrokov – strokovnih napak:

- zamuda roka za procesno opravilo (potek zastaralnega ali prekluzivnega roka) za tožbo, odgovor na tožbo, ugovor zoper sklep o izvršbi, pritožbo, izredna pravna sredstva, prigrasitev terjatev v stečajnem postopku, uveljavljanje terjatev zoper aktivnega družbenika izbrisane družbe;
- nezadostna aktivnost odvetnika v sodnih postopkih, kot je neudeležba na (prvem) naroku, opustitev navedb, dokaznih predlogov, zahtevkov (npr. opustitev uveljavljanja določene oblike pravno priznane škode, opustitev uveljavljanja zamudnih obresti) in ugovorov (npr. zastaranja) v sodnem postopku;
- nepravilno oblikovanje tožb in tožbenih zahtevkov, npr. napaka v aktivni ali pasivni legitimaciji strank;

Z leti število sklenjenih zavarovanj narašča, še bolj pa narašča število odškodninskih zahtevkov. Za večino zahtevkov zavarovalnica ugotovi, da niso utemeljeni. Vse več je primerov, ko stranka, ki v sodnem postopku “ni dosegla pravice”, za neuspeh krivi odvetnika. Kot sicer v zavarovalništvu pa je treba posebno pozornost posvečati morebitnim zlorabam zavarovanja oziroma poizkusom goljufij – namernim strokovnim napakam.

Vseskozi narašča tudi število sodnih sporov med oškodovanci in zavarovalnico, ki večinoma še niso zaključeni.

Viri in literatura

1. Obligacijski zakonik (uradno prečiščeno besedilo – OZ-UPB1), Uradni list RS, št. 97-4826/2007
2. Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (uradno prečiščeno besedilo – ZOZP-UPB3), Uradni list RS, št. 93-4604/2007
3. Zakon o graditvi objektov (ZGO-1), Uradni list RS, št. 120-5106/2006
4. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar), Uradni list RS, št. 13-595/2000 in nasl.

---

²⁴ Glej 958. člen Obligacijskega zakonika.

5. Zakon o zdravniški službi (ZZdrS), Uradni list RS, št. 98-4618/1999 in nasl.
6. Zakon o odvetništvu (ZOdv), Uradni list RS, št. 18-817/1993 in nasl.
7. Zakon o notariatu (ZN), Uradni list RS, št. 13-512/1994 in nasl.
8. Odredba o najnižji zavarovalni vsoti, Uradni list RS, št. 80-2903/1994
9. Zakon o zasebnem varovanju (ZZasV), Uradni list RS, št. 126-5385/2003
10. Zakon o pravnem postopku (ZPP), Uradni list RS, št. 26-1210/1999 in nasl.
11. PAVLIHA, MARKO: Zavarovalno pravo, GV založba, d.o.o., Ljubljana, 2007, stran 20 in nasl.
12. POLAJNAR PAVČNIK, ADA: Obligacijski zakonik s komentarjem, 4. knjiga, GV založba, d.o.o., Ljubljana, 2004, stran 805
13. VIRŠEK, MILAN: Časovni pogoj za nastanek zavarovalnega primera pri zavarovanju odgovornosti, 14. Dnevi slovenskega zavarovalništva, Slovensko zavarovalno združenje, SIZ, Ljubljana, 2007, strani 450 – 461
14. Splošni pogoji za zavarovanje poklicne odgovornosti odvetnikov OA-94 Zavarovalnice Triglav, d.d.
15. Splošni pogoji za zavarovanje poklicne odgovornosti PG-opo/o8 Zavarovalnice Triglav, d.d.
16. Posebni pogoji za zavarovanje poklicne odgovornosti odvetnikov PG-opo-ood/o7 Zavarovalnice Triglav, d.d.
17. Statistični podatki Zavarovalnice Triglav, d.d.